

Årsrapport 2024

Stärkt brukarmedverkan/delaktighet

Datum: 2024-12-10

Sammanfattning och analys

Sammanfattning av arbetet under det gångna året

För att öka individens inflytande och skapa mer personcentrerad vård inom i Göteborgsområdet har jag, tillsammans med andra utvecklingsledare, tagit fram utbildningar inom vårdssamverkan. Genom att sätta individen i teamet, med tidiga insatser och nära uppföljning, har vi sett en tydlig förbättring av både individuella vårdplaner och samordnade insatser mellan olika vårdgivare

Följande utbildningar har genomförts:

➤ **Basnivå i samverkan (Psykiatri)** – se årsrapport 2024 Temagrupp Psykiatri

Innehåll i utbildningen:

- Organisation och regelverk för SIP (samordnad individuell plan) grundutbildning
- Metoder, verktyg och modeller för brukardelaktighet
  - Delat beslutfattande, Personcentrerat arbetssätt, Familjecentrerat arbetssätt, Mänskliga rättigheter,
- Samverkan i komplexa situationer
- Suicidprevention -Säkerhetsplan
- Enkät som har gått ut till alla som har gått Basnivå i samverkan

Sammanfattning av enkätsvar (47 svar) angående utbildningsdag i "Basnivå i samverkan"

Enkätsvaren visar tydligt på utbildningens framgång i att lyfta vikten av delaktighet i arbetet med individen

Viktiga slutsatser från enkäten:

- **Ökad kunskap om SIP och samverkan:** Deltagarna upplevde att de fått en djupare förståelse för SIP-processen och vikten av samverkan mellan olika professioner.
- **Vikten av delaktighet:** Flera kommentarer betonade vikten av att inkludera individens perspektiv och önskemål i arbetet. Detta inkluderar både att ge individen möjlighet att uttrycka sina behov och att lyssna aktivt på dessa.
- **Förbättrad kommunikation:** Utbildningen har bidragit till en ökad medvetenhet om vikten av god kommunikation med både individen och andra professioner.
- **Positiva erfarenheter av gruppdiskussioner och övningar:** De praktiska övningarna och gruppdiskussionerna har uppskattats. Dessa har bidragit till att deltagarna fått reflektera över sin egen roll och sitt förhållningssätt i arbetet.
- **Behov av fortsatt utveckling:** Det finns en önskan om mer fördjupning i vissa områden, såsom samverkan vid slutenvård och mer anpassade case.

Åsikter om vad som fungerade bra:

- **Blandning av teori och praktik:** Kombinationen av föreläsningar och praktiska övningar uppskattades.

- **Möte med andra professioner:** Möjligheten att träffa och utbyta erfarenheter med kollegor från olika verksamheter var värdefull.
- **Individfokus:** Utbildningen lyckades väl i att sätta fokus på individens behov och önskemål.

Baserat på enkätsvaren rekommenderas följande åtgärder för att ytterligare förbättra utbildningen:

- **Erbjuda fördjupningskurser:** Komplimentera grundutbildningen med mer specialiserade kurser inom specifika områden.
- **Utnyttja digitala verktyg:** Använd digitala plattformar för att underlätta kommunikation, samverkan och kunskapsdelning mellan deltagarna.
- **Genomföra regelbundna utvärderingar:** Fortsätta att samla in feedback från deltagarna för att säkerställa att utbildningen är relevant och effektiv.

Sammanfattningsvis kan man säga att utbildningen har varit mycket uppskattad och har bidragit till en ökad medvetenhet om vikten av delaktighet i arbetet med individen. För att ytterligare förbättra utbildningen kan man överväga att:

- **Erbjuda fler möjligheter till reflektion:** Ge deltagarna tid att reflektera över det de lärt sig och diskutera olika perspektiv.
- **Utveckla nya övningar och verktyg:** Ta fram nya övningar och verktyg som kan användas för att främja delaktighet i praktiken.

➤ **Implementeringen av Stärkt arbete med SIP** (*Samordnad Individuell Plan*) (**Alla åldrar**) – se årsrapport 2024 *Stärkt arbete med SIP, Samordnad Individuell Plan i Göteborgsområdet*

Innehåll i implementeringen:

- Nätverk för SIP-utbildare
- Revideringsarbete av SIP-riktlinjen med brukarens perspektiv, vi har arbetat med SIP-revideringen i en länsgemensam arbetsgrupp på [uppdrag av VVG](#).
- Enkät till alla SIP-utbildare har fått vara deltagare, 45 svar
  - För årsrapportering 2024 från SIP-utbildare i Göteborgsområdet

Brukarens delaktighet i SIP-arbetet – en sammanfattning från enkäten

Enkätsvaren från SIP-utbildarna ger en komplex bild av hur brukarnas delaktighet uppfattas och implementeras i praktiken.

Positiva aspekter:

- **Ökad medvetenhet:** Det finns en ökande medvetenhet om vikten av brukardelaktighet i SIP-processen.
- **Inkludering i planering:** Många respondenter lyfter fram att brukare och deras närstående allt oftare inkluderas i planeringen av SIP.
- **Brukarens perspektiv:** Det finns ett ökat fokus på att fånga upp och inkludera brukarens egna perspektiv och behov i SIP.

Utmaningar och förbättringsområden:

Olika nivåer av delaktighet: Det finns stora variationer i hur aktivt brukare deltar i SIP-processen.

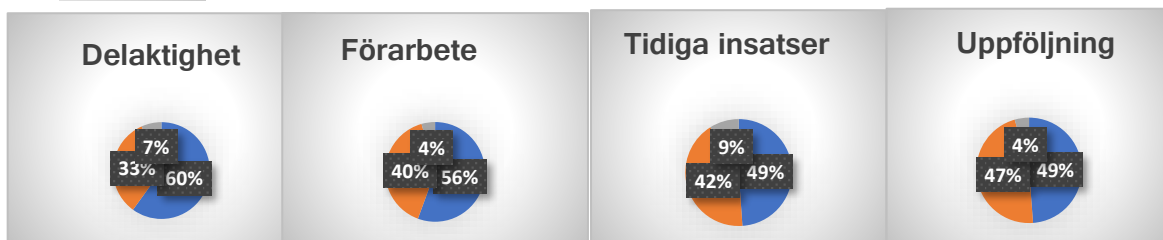
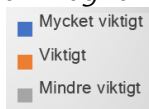
- **Kommunikation:** Det kan vara svårt att kommunicera på ett sätt som gör att brukare känner sig delaktiga och förstådda.
- **Resurser:** Brist på tid och resurser kan begränsa möjligheterna till full delaktighet.
- **Kompetens:** Det finns ett behov av ökad kompetens hos personalen för att kunna stödja brukare i deras delaktighet.

Konkreta exempel från enkätsvaren:

- **Behov av mer individanpassad kommunikation:** Många respondenter efterfrågar verktyg och metoder för att kommunicera med brukare på ett sätt som passar deras individuella förutsättningar.
- **Vikten av att skapa en trygg atmosfär:** För att brukare ska känna sig trygga att uttrycka sina behov och önskemål är det viktigt att skapa en öppen och välkomnande atmosfär på SIP-mötena.
- **Utbildning av personal:** Det finns ett stort behov av utbildning för personalen i hur de kan stödja brukare i deras delaktighet.

Sammanfattningsvis visar enkätsvaren att det finns en strävan efter att öka brukardelaktigheten i SIP-arbetet. Men det finns också tydliga utmaningar som behöver adresseras för att fullt ut kunna realisera brukarinflytande. Genom att ta till sig dessa förslag kan man fortsätta att utveckla utbildningar inom SIP och Basnivå i samverkan, och därmed bidra till en ännu bättre samordning och kvalitet i arbetet med individer.

Frågor från enkäten -Med **fokus i SIP** på deras utbildningen med att lära ut SIP till sina medarbetare. *Hur viktig var varje avsnitt på utbildningsdagen för dig i din roll som SIP-utbildare?*

Flertalet SIP utbildare ser att personcentrerad vård med fokus på tidiga insatser och nära uppföljning är viktigt i deras egna utbildningar som kan leda till stärkt brukarmedverkan.

Sammanfattningsvis - brukarmedverkan är ett komplext begrepp med många fördelar, men också utmaningar. För att lyckas med brukarmedverkan krävs det ett tydligt mål, en plan för hur man ska involvera brukare och en öppenhet för att lyssna på olika perspektiv.

Brukarorganisationer Även i år bidra Vårdsamverkan till implementering av Handbok Brukarinflytande som riktar sig till profession inom kommun och sjukvård, som NSPHiVG (Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa Västra Götaland och Göteborg) har tagit fram. <https://nsphvastragotland.se/> Implementeringen har genomförts genom att vi under våra utbildningar och föreläsningar på vårdsamverkan har gett information om "Handbok i brukarinflytande". Detta är ett bra och tydligt verktyg när man ska arbeta och implementera brukarmedverkan på individnivå, verksamhetsnivå och systemnivå.

Utvecklingsområden och åtgärder för ökad måluppfyllelse

Hur kan vi mäta delaktighet och rätta ut maktobalansen inom vård och omsorg?

Att mäta brukarmedverkan är en komplex uppgift som kräver både kvantitativa och kvalitativa metoder. Det finns ingen enskild modell som passar alla situationer, men det finns några olika modeller och verktyg som kan användas för att utvärdera graden och effekterna av brukarmedverkan.

Några frågor som kan hjälpa dig att komma i gång:

- Vilka är de största utmaningarna med att öka brukardelaktigheten i din verksamhet?
- Vilka resurser finns tillgängliga för att stödja brukardelaktighet?
- Vilka förväntningar har individen på sin delaktighet i SIP-processen?
- Genom att arbeta systematiskt med att utveckla och implementera en modell för brukardelaktighet kan vi säkerställa att alla brukare får möjlighet att påverka sin egna situation.

För att ytterligare främja brukardelaktighet föreslås följande:

- **Utveckla tydliga riktlinjer:** Ta fram tydliga riktlinjer för hur brukardelaktighet ska säkerställas i SIP-processen.
- **Erbjud utbildning:** Utbilda personal i olika kommunikationsstrategier och metoder för att involvera brukare.
- **Använd tillgängliga verktyg:** Utnyttja befintliga verktyg och metoder för att stödja brukardelaktighet, t.ex. visuella stöd, lättläst information och digitala verktyg.
- **Samarbeta med brukarorganisationer:** Samarbeta med brukarorganisationer för att få in värdefulla perspektiv och erfarenheter.
- **Utvärdera och utveckla:** Regelbundet utvärdera hur brukardelaktigheten fungerar i praktiken och göra nödvändiga förbättringar.

Fördelar med brukarmedverkan:

- **Bättre beslut:** Genom att involvera brukare får man en mer nyanserad bild av situationen och kan fatta bättre beslut.
- **Ökad tillit:** När brukare känner sig delaktiga ökar förtroendet för organisationen.
- **Stärkt engagemang:** Brukare blir mer engagerade och motiverade när de känner att deras åsikter tas på allvar.
- **Utveckling:** Genom brukarmedverkan kan man utveckla tjänster och produkter som bättre möter användarnas behov.

Till sist: Hur kan vi genomföra praktiska förändringar på våra verksamheter för att ge individen en större möjlighet att vara med och bestämma över sin vård?

Målet är att både minska samhällets kostnader och förbättra kvaliteten på vården genom ett bättre samarbete mellan kommun och sjukvård.

Eva Nilsson

Utvecklingsledare i samverkansverktyg med fokus på stärkt brukarmedverkan.